

«دستورالعمل ارائه خدمات کاهش آسیب در شرایط کووید ۱۹»

مقدمه:

با توجه به شرایط کشور در مواجهه با بیماری کووید ۱۹ دستورالعمل حاضر جهت اجرا در زیرساخت های کاهش آسیب مصرف مواد زیر نظر دانشگاه/ دانشکده های علوم پزشکی تدوین و تا اعلام کنترل بیماری مذکور دارای اعتبار خواهد بود.

۱- امنیت کارکنان:

- استفاده از ماسک جراحی سه لایه الزامی می باشد.
- چیدمان اتاقها و میزها و صندلیها با رعایت فاصله گذاری فیزیکی و تهویه مناسب هوا (در صورت وجود تعداد اتاق کافی، برای ارائه خدمت، اتاق های جداگانه در نظر گرفته شود؛ اتاق آموزش- اتاق سرنگ و سوزن- اتاق متادون و در صورت عدم فضای کافی، از فضای باز حیاط) استفاده گردد.
- ترتیبی اتخاذ گردد که ساعت توقف خدمت گیرندگان در میزهای خدمت محدود باشد (از تجمع در میزهای خدمت اجتناب گردد).
- برنامه حضور و بیتوته خدمت گیرندگان در فضای سر پوشیده مرکز گذری در شرایط کووید ۱۹ (با ملاحظه تراژ سالن انتظار به ازای هر ۲ متر مربع) یک نفر بیتوته مدد جویان میسر خواهد بود و در فضای حیاط مرکز گذری با رعایت فاصله فیزیکی حداقل ۱/۵ متر لازم الرعایه می باشد.
- استفاده از هواکش و باز گذاشتن درها و در صورت امکان پنجره ها برای ایجاد تهویه مناسب مدنظر قرار گیرد.
- ارائه خدمات تغذیه، در ظروف یکبار مصرف و بصورت بیرون بر در تمام ساعات فعالیت باید اجرایی گردد.
- غربالگری روزانه کارکنان (تب سنجی و بررسی علائم) و مراجعان در ورودی مرکز صورت پذیرد.
- تامین مایع ضد عفونی کننده دست و گندزدایی محیط در برنامه قرار گیرد.
- ارائه خدمت از پشت پنجره یا جلوی درب ورودی و تجهیز میز کار با کاور پلاستیکی انجام شود.
- پرسنل بیمار و مشکوک به بیماریهای تنفسی به مراکز خدمات جامع سلامت منتخب غربالگری ارجاع گردد.
- از دست دادن با یکدیگر یا در آغوش گرفتن فیما بین مراجعان پرهیز گردد.
- آموزش های روش های فردی پیشگیری از انتقال کرونا اعم از پرهیز از دست دادن یا در آغوش گرفتن، استفاده از دستمال کاغذی حین عطسه، سرفه و دفع بهداشتی آن و شستشوی مرتب به مدت ۲۰ ثانیه در دستور کار آموزش های مرکز قرار گیرد.
- شستن مرتب دست ها با آب و صابون حداقل به مدت ۲۰ ثانیه الزامی است.

- استفاده از شوینده های با پایه الکل بدون نیاز به آب به عنوان جایگزین در شرایط عدم دسترسی به آب و صابون توصیه می شود.

۲- ساعات کاری و نحوه ارائه بسته های خدمتی

- ساعات فعالیت مرکز گذری کماکان شش ساعت در روز و شش روز در هفته خواهد بود لکن انجام حداقل دو نوبت خدمات گندزدایی در روز ضروری است.
- مرجع است که مراجعه حضوری خدمت گیرندگان برای خدمات سرنگ و سوزن و کاندوم برای روزهای کاری هفته برنامه ریزی گردد و با ارائه بسته های ۷ روزه خدمت مراجعہ کنندگان را در ۶ روز کاری تقسیم نمایند.
- تأکید می گردد که حضور روزانه پرسنل از جمله مسئول مرکز، پزشک مسئول واحد و ... برای ارائه بسته های خدمتی ضروری است.
- بسته خدمتی متادون در ادامه تشریح شده است.

۳- ارائه خدمات متادون :

- در مقاطع ویزیت پزشک براساس پروتکل درمان با داروهای آگونیست غربالگری علامتی از نظر کووید ۱۹ و ارجاع موارد نیازمند مداخله به " مراکز خدمات جامع سلامت منتخب غربالگری " ضروری است.
- از تجمع بیماران برای دریافت خدمات درمانی جدا پرهیز شود.
- بهتر است افراد دریافت کننده متادون به دو قسمت (روزهای زوج و فرد) تقسیم شوند تا از تجمع افراد جهت دریافت متادون جلوگیری شود. به این ترتیب هر گروه از بیماران فوق یک روز در میان مراجعه و و برای یک روز «دوز منزل» دریافت می کنند. تأکید می شود چنانچه بیمار متمایل به مراجعه روزانه باشد یا نگهداری متادون «دوز منزل» برایش ممکن نباشد می تواند هر روز مراجعه نماید.
- پزشک و تیم ارائه کننده خدمات متادون روزانه در مرکز حاضر و نسبت به ارائه خدمت به بیماران اقدام خواهند نمود.
- در توزیع متادون و سایر خدمات مشابه استفاده پرسنل از وسایل حفاظت شخصی ضروری است. برای فرد توزیع کننده دارو، علاوه بر پوشش ماسک، استفاده از شیلد نیز ضروری می باشد.
- چیدمان صندلی ها برای رعایت فاصله فیزیکی حداقل ۲ متر مناسب سازی شود
- رعایت کامل فاصله هوشمند اجتماعی بین پرسنل با مددجویان با نصب دیواره های پلاستیکی صورت پذیرد.
- ایجاد تهویه مناسب هوا ضروری است.

۴- برنامه سرنگ و سوزن

شرایط کرونایی با برنامه توزیع سرنگ و سوزن تداخلی ندارد. در صورت مراجعه فرد، کما فی السابق سرنگ و سوزن یک هفته تحویل مرجعین گردد.

۵- برنامه سلامت جنسی:

شرایط کرونایی با توزیع کاندوم تداخلی ندارد. در صورت مراجعه فرد، کما فی السابق کاندوم یک هفته به مرجعین تحویل گردد.

۶- انجام ریپید تست HIV:

با رعایت فاصله فیزیکی (در هنگام انجام مشاوره) و حفاظت پرسنل و مددجویان باید انجام پذیرد.

۷- آموزش ها:

بهتر است بیشتر به سمت آموزش انفرادی و گروه‌های کوچک حداکثر ۴ یا ۶ نفره (هر چه کمتر بهتر است) با رعایت فاصله فیزیکی ۲ متر سوق پیدا کند.

۱- الزام به استفاده از ماسک در زمان حضور در مرکز

۲- رعایت فاصله اجتماعی: با در نظر گرفتن ۲ متر مربع فضا به ازای هر فرد

۳- آموزش های مربوط به کووید ۱۹ در تنظیم برنامه آموزشی مرکز جزء موارد اولویت دار است

برنامه	استان های سفید	استان های زرد	استان های قرمز
آموزش‌های مندرج در "راهنمای عمل نحوه استقرار و ارائه خدمات مراقبت و کاهش آسیب مصرف مواد، تشخیص اچ آی وی ویژه مصرف کنندگان تزریقی"	با رعایت بند ۱ و ۲	برگزاری با ظرفیت نصف افراد، با رعایت بند ۱ و ۲	توقف اجرای کلاس آموزشی

(بدون توجه به سفید و یا زرد بودن باید با حفظ اصول بهداشتی و مراقبت فردی با رعایت فاصله فیزیکی با حداقل تعداد جلسات برگزار شود)

۸- ارجاع بیماران:

بیمار دارای علامت مشکوک به کووید ۱۹، به نزدیکترین مرکز ۱۶ ساعته ارجاع داده شود (با هماهنگی قبلی با سرپرست مرکز و معرفی نامه معتبر)

۹- خدمات حمایتی و تغذیه

- تاکید بر استحمام مددجویان و رعایت انجام گندزدایی بعد از استفاده هر بیمار از حمام صورت پذیرد.

- غذا به صورت بسته بندی و بیرون بر در اختیار بیماران قرار گیرد در توزیع غذای گرم از ظروف یکبار مصرف سلولزی یا آلومینیمی درب دار برای تحویل غذا هایی مثل ماکارونی، عدس پلو و..... به بیماران استفاده گردد. غذا خوردن در کنار هم مثل شرایط قبلی مطلقاً توصیه نمی شود.

- در کنار خدمات حمایت، بهتراست ماسک، مواد ضد عفونی کننده کوچک یا ژل ضد عفونی کننده در اختیار مددجویان قرار گیرد و همراه داشته باشند.

- شستشو و گندزدایی مستمر کلیه قسمت های آشپزخانه و یا محل های جانبی مورد تاکید است

۱۰- غربالگری سل و بیماری های آمیزشی:

مرجع است در هر بار مراجعه، یک مورد غربالگری انجام شود. مثلاً در مراجعه اول غربالگری سل انجام و در جلسه بعد غربالگری بیماری های آمیزشی انجام پذیرد.

۱۱- تیم های سیار و موبایل سنتر

اعضای تیم سیاری بالاترین اولویت را در استفاده از وسایل حفاظت شخصی دارند. ماسک بانضمام شیلدهای پلاستیکی و دستکش یکبار مصرف پوشش حداقلی است و اگر موسسه ای امکان فراهم کردن لباس مخصوص در زمان مراجعه به پاتوق را هم داشته باشد، ایده آل خواهد بود.

در کنار توزیع وسایل کاهش آسیب توصیه می شود یک بسته بهداشتی (اسپری ضد عفونی کننده یا ژل دست) برای بیماران در راستای پیشگیری از کرونا توزیع گردد و به طور هفتگی در اختیار مددجویان مستقر در پاتوق قرار گیرد.

تیم های سیاری با پیش بینی شرایط خاص، در هر بار رفت و آمد به پاتوق ها، وسایل کاهش آسیب را به تعداد بیشتری در اختیار مددجویان قرار دهند (به میزان مصرف حداقل سه روز)

به دلیل احتمال عدم مراجعه عادی مددجویان به سطح شهر و مراجعه به مرکز گذری پشتیبان، در صورت امکان، مواد غذایی بسته بندی کوچک با امکان حمل در کوله تیم سیار به پاتوق ها ارسال گردد.

حتماً فرد مطلع و کلیدی هر پاتوق در مورد علایم بیماری کرونا توجیه شود که در صورت وجود هر یک از علایم بیماری کووید ۱۹ در مددجویان، اقدام به قرنطینه و جداسازی از سایر بیماران نمایند و بلافاصله به مراکز خدمات جامع سلامت منطقه یا مرکز گذری اطلاع رسانی فوری صورت پذیرد.

در زمینه آموزش در پاتوق ها حتماً در هر مراجعه به یک مورد آموزش اکتفا و به نکات کلیدی پرداخته شود.

۱۲- گندزدایی محیط

- اصول گندزدایی در مرکز مطابق دستورالعمل های موجود:

- استفاده از محلول هیپوکلریت سدیم ۰/۵ درصد برای سطوح عفونی و در تماس با بیماران (در صورت نیاز به تهیه آن، یک قسمت محلول هیپوکلریت سدیم ۵ درصد با ۹ قسمت آب سرد آماده می شود)
- استفاده از محلول هیپوکلریت ۰/۰۵ درصد برای سایر سطوح مانند سطوح اداری (در صورت نیاز به تهیه آن یک قسمت محلول هیپوکلریت سدیم ۵ درصد با ۹۹ قسمت آب سرد)

- از الکل ۷۰ درصد برای گندزدایی سطوح کوچک مثل تب سنج، اتوسکوپ، دستگاه فشارخون، پالس اکسی متر، و... استفاده می‌شود.
- تابلوهای آموزشی پیشگیری از انتقال بیماری به تعداد کافی در محل حضور مراجعین نصب گردد.
- دستورالعمل شستن دست‌ها به تعداد کافی در محل توزیع مواد غذایی و سرویس‌های بهداشتی نصب گردد.
- نصب محلول ضد عفونی کننده در فضاهای مرکز الزامی است.
- جداسازی سطل دستمال‌ها، وسایل نظافت و گندزدایی سرویس‌های بهداشتی از وسایل مکان‌های دیگر از جمله آبخوری انجام پذیرد.
- جمع‌آوری دستمال کاغذی و وسایل یک بار مصرف نظافت در کیسه‌های پلاستیکی محکم و سطل‌های درب دار پدالی و دفع آنها در آخر هر نوبت کاری توسط مسئول نظافت انجام پذیرد.
- نظافت، شستشو و گندزدایی تمام سطوح سرویس‌های بهداشتی بعد از هر شیفت به طور مرتب انجام گیرد.
- نظافت سطوح دارای تماس مشترک شامل: میله های افقی و عمودی، دستگیره‌ها، پشتی‌صندلی‌ها و وسایل عمومی با کمک مواد شوینده و سپس توسط ماده گندزدای مایع الکلی با کمک دستمال تمیز دیگری گندزدایی انجام گردد.
- هنگام گندزدایی و نظافت، مرکز باید خالی از کارکنان و مراجعین بوده و درها و پنجره‌ها باز گذاشته شوند و هواکش جهت تهویه بهتر هوا نیز روشن باشد.
- دو مرحله نظافت و گندزدایی جدا از یکدیگر بوده و نباید هیچگونه اختلاطی بین این دو مرحله انجام گیرد.
- محلول گندزدا باید روزانه تهیه و استفاده شود.
- محلول گندزدا باید با آب سرد یا معمولی تهیه گردد.